

սկսին կատարել ի ներկայութեան պարոն Հիւպատոսին . հոն բոլոր ջերմեւանդ ժողովուրդը կը հաղորդուի , և Գեր . Իսահակ Սրբազանը համառօտ ատենաբանութիւն մի զանոնք մխիթարելով ու արծակելով , կ'օրհնէ և զբարեւիրտ Պ . Լ իսուէլ հիւպատոսը , գովելով նորա ցոյց տուած բրիստոնէտիայէլ մարդստիրութիւնը և ազատամտութիւնը , որու իրենց խորին շնորհակալութիւնը յայտնելով և Մեն . Սրբազան Պատրիարք հօր լուսանկար սրտկերը նըւիրելով , նա ալ փոխադարձ իւր պատկերը կը խրկէ նամակաւ առ Սրբազան Պատրիարքն :

Այս ալ չմոռնանք լսելու , որ պանդուխտ հայոց մէջ 30 ի չափ անձինք տկարութեան և հիւանդութեան պատճառաւ չկրնայ գալելնուն՝ Գեր . Իսահակ Սրբազանը զԱրք . Տիմոթէոս վարդապետը յատկապէս կը խրկէ ի Շարլուֆ , ուր զանոնք խոստովանեցընելով կը հաղորդէ . և յետոյ ժողովը դեան հետ Լատինաց գերեզմանատունը կ'երթայ , և հոն առանց թաղման օրհնութեան թաղուած չորս կտրիճ ննջեցելոց գերեզմաններուն վերայ թաղման ամբողջ խորհուրդը կատարելով կ'օրհնէ : Այս խեղճերը թէպէտ և խոստովանիլ ու հաղորդուիլ խնդրած են լատին քահանայիցմէ , բայց նորա չեն ուզած մատակարարել : Յիշեալ գերեզմանատունն ալ թէպէտ և լատինաց անուամբը կը յիշուի եղեր , սակայն տեղւոյն Լֆէնտինան նոյն տեղը ձրի շնորհած է ի խնդրոյ բոլոր բրիստոնէից՝ որոնք հոն կ'աշխատին : Տիմոթէոս վարդապետը լսելով որ հոն ի Շարլուֆ Խարբերդցի Ալէքսան ա նուն հայուն մէկը պարտքի համար բանտարկուած է մահմետականի մի հետ մէկտեղ , բաւական դժուարութեամբ միջոցը գտնելով գերեզմանն ալ

կ'ազատէ , և ինքը հետեւեալ օրը կը դառնայ ի Սուէզ : Աշանակութեան արժանի է Արք . Տիմոթէոս վարդապետի ազգատիրութիւնը և բարի նախանձը , և իւր սրբազան պաշտօնին մէջ ցոյց տուած անձնանուիրութիւնը որ անշահասէր ոգւով կը կատարէ ի պատիւ սուրբ Աթոռոյս , չնդունելով և ոչ իւր բրած ծախքը զոր յօժարութեամբ կ'ուզէին հատուցանել պանդուխտ աղքայինք . որոնք մեծ երջանկութիւն համարելով իրենց սուրբ Աթոռոյս նուիրակաց հոն արգելուիլը և արտասուալից աջօք իրենց շնորհակալութիւնը յայտնելով , կը յայտնէին միանգամայն իրենց սրտին ցաւը՝ զուրկ լըլըլով հոգեւոր առաջնորդէ մի , զոր Ազիպտոսէն կը յուսան , որ 7 ժամ հեռու է իրենցմէ , և տարին դոնէ երկու անգամ կրնայ դէթ քահանայի մի միջոցաւ անոնց հոգեւոր պէտքը մատակարարել :

Ապրիլ տմոյ 27 ին անգղիական շոգեւեաւով կը մեկնին ի Ղիստէ :

ԿՐՕՆԱԿԱՆՔ

ՍԱՄՈՒԵԼ ՌԱԲԻԻ ԵՒ ԻՒՐ ԳԻՐԲԸ

(Շարունակութիւն . տես թիւ 1)

ԳԼՈՒԻԽ Ը .

Թէ ի՛նչ կերպով Քրիստոսի սպանութիւնն յետոյ յըր-եջան . Հրեաները ըստ մարգարէութեան Դանիէլի :

Արվանսամ , Տէր իմ , թէ ո՛վ է Ասայի մարգարէին լոսած այն արդարն ու անմեղը , և ո՛վ է ստրկով ծախուած արդարը , որոյ համար կ'ըսէ Տէր՝ Ամովս մարգարէին՝ ձեռօք՝ ինչպէս վերն ըսինք , թէ չորրորդ ամբարշտութեան համար Աւետեաց երկիրն երբէք չի

պիտի դարձնէ : Կերեւի նաև , Տէր
իմ , թէ 'Վանիէն թ. գլխոյն մէջ գրա-
ծը կատարուեցաւ , ուր կ'ըսէ , « Վաթ-
սան երկու եօթնեկաց լրանալէն յե-
տոյ պիտի սպաննուի Վրիստոսը . եւ
այն ատեն պիտի դայ ժողովուրդը դա-
լիք առաջնորդին հետ մէկտեղ , ու
պիտի աւրէ քաղաքը , պիտի խորտակե-
տունը ու խանգարէ զանիկայ , ու պի-
տի վերնաց զոհը ու լլուի ապականու-
թիւն յաւիտենական » (1) : Եւ ոտա-
կոյս չկայ , Տէր իմ , որ յաւիտենական
աւերման ապականութիւնը այս գե-
րութիւնն է , որու մէջ հազար տարի է
կը գտնուիմք : Եւ Մտուած մարգա-
րէին ձեռքով յայտնի կ'ըսէ , թէ երբ
որ սպաննեն Վրիստոսը , յաւիտենա-
կան աւերութիւն ըլլայ , ինչպէս է մեր
աւերութիւնը Վրիստոսը սպաննելէն
ի վեր : Եւ Մտուած զմեզ յաւիտե-
նական աւերութեամբն այն ժամանակ
վախեցոյց՝ երբ զՎրիստոսն սպաննե-
ցին : Եւ եթէ ըսեմք՝ թէ Վրիստոսի
մահուանէն առաջ անապատ ու աւե-
րակ դարձանք մենք , ասոր ճշատասխան
կ'ուտան քրիստոնեայք , թէ անոր մահ-
ուանէն առաջ մեր աւեր ըլլալը միայն
70 տարի էր , և յետոյ Մեռեալ եր-
կիրը դարձանք կրկին , ու Մտուած
սպասուեց զմեզ և իւր շնորհքը մեզ
տուաւ : Յիրաւի , Տէր իմ , ես այս մար-

գարէութեանս դէմ՝ բնագիմութիւն
մի չեմ տեսներ . որովհետեւ գործքով
կ'ապացուցանեն մեզ , թէ տաճարը
կրկին շինուելէն յետոյ , երբ վաթսուն
երկու եօթնեկաները լրացան , այսինքն
մարգարէութիւնը հրատարակուելէն
վաթսունեկն ետքը , այն է 'Վանիէն
նոյն եօթնասանեկի եօթներորդին չոր-
րորդ տարին , այն ժամանակ սպաննե-
ցին զՎրիստոս մեր հայրերը , այսինքն
Բաբելոնէն ելլելուն 487 տարին , եւ
աշխարհի ստեղծման 4036 տարին . եւ
յետոյ եկաւ առաջնորդը , այսինքն
Տիտոսն ու Հռովմայեցւոյ ժողովուր-
դը . և այս մարգարէութեան մէջ ըս-
ուածները մեր գլուխը բերին , որ հա-
զար տարի է հիմայ և քիչ մ'ալ աւելի :
Եւ թէպէտ Մտուածը բարկութեան
ներքեւն եմք , սակայն յոյս այլ ունիմք
իրեն : Եւ եթէ ըսելու ըլլամք՝ թէ
Վրիստոս դեռ չեկաւ , այլ պիտի գայ ,
և եթէ կրկին պիտի առնուիմք Մե-
տեաց երկիրը , և թէ քաղաքը նորէն
պիտի շինեմք և Մտուածոյ շնորհքը
և մեր երկրին մէջ պատիւը պիտի ու-
նենամք , և թէ այս աւերութիւնը յա-
ւիտենական չէ . կը պատասխանեն մեզ
քրիստոնեայք թէ՛ ուրեմն Յիսուս
Վրիստոս դեռ չաբանեցիք , ու Տի-
տոսին և Հռովմայեցւոյ ժողովրդեան
գալտեսներ կրոպառէք , և այն աւե-
րութեան՝ որ այս հազար տարուանէն
աւելի վատ է : Վիստա ու եղուկ , Տէր
իմ , վասն զի պատճառ մի չկայ , և ոչ
յարմար ապաւէն ու ապաստան մի :
Մտուածս ամենայնիւ ինչ որ այլ պատա-
հի Մտուածոյ եմք ամեն դէպքերու
մէջ , թէ որ յուսամք իրեն :

ԳԼՈՒԽ Թ .

Թէ Վրիստոսի Գալուստի երկիրն է :

Կը վախնամ , տէր իմ , չըլլայ որ Վրի-
ստոս իւր առջի գալուստն եկաւ ու

(1) Եւ յետ վաթսուն և երկուց եւթներորդացն ,
բարձրի օծութիւնն , և իրաւունք ոչ իցեն ինձաւ , և
բողոքն և որոտ թիւնն սպականեցին առաջնորդսն
հանգերձ որ դայցէ , և ջնջեցին հեղեղաւ , և մինչև
ի վախճան պատերազմին համաօտերոյ կարգեցէ զա-
պականութիւն , և զօրացուցէ զուխտ բազմաց , եւ թ-
նորդ մի և կէս եւթներդ դի , գաղաթեցուցէ
զեղանս և զպատարագս , և մինչև ի ծայրս անկեա-
նքն ապականութիւն , և մինչև ցփախճան և ցտա-
նայ կարգեցէ իվերայ ապականութեանն , և զօրա-
ցուցէ զուխտ բազմաց : Եւ թնորդ մի և կէս
եւթներորդի բարձրին զոհք և նուէրք , և ի վերայ
տաճարին պղծութիւն աւերածոյն կացէ , և մինչև
ի վախճան ժամանակի կատարած տացի ի վերայ աւե-
րածին : Դան . Թ . 24 . 25 :

կատարեց . որովհետեւ մեր գրքերուն մէջ անոր երկու գաղաւտ կը գտնեմք : Առջի գաղաւտը մարգարէք կը նշանուէր իբրեւ աղքատ ու խոնարհ . իսկ երկրորդը՝ փառաւոր ու մեծաւայելուչ . փասն որոյ ես այլ երկու գաղաւտեան համար ինչ որ պատահեցայ սուրբ գրոց մէջ՝ հոս մէջ պիտի բերեմ : Առաջին գաղաւտեան համար կ'ըսէ Աստուած . Օգբարիայի բերանով . « Ուրախ եղիւր դուստր Սիօնի . ահա քս վարդապետդ կուգայ աղքատ , և իշոյ վերայ հեծած » (1) : Այն գաղաւտեան համար կ'ըսէ Աստուած Վրիտանոս անարգուած , ու Վանիէ՛լ սպաննած . Օգբարիա ու Վմալ՝ ծախուած , և առնք ամենքն այլ կատարեցան ինչպէս ցուցցի ու պիտի ցուցնեմ այս գրքիս մէջ : « Օ ինքք բանի տեղ չտեպեցինք , չճանցանք , ինչպէս Աստուծոյ կ'ըսէ . այլ անտես ըրինք և անորմէ աւելի դժուարեցանք » (2) : Իսկ նորա փառքն ու մեծփայլութիւնը երկրորդ գաղաւտեանը յայտնի կ'ըլլայ , երբ կրակ ու բոց աւար դիմացէն կ'երթայ ու կ'այրէ կը մրկէ չորս դին եղող նորա թշնամիքը , ինչպէս որ Վաւթի և Ասայեոյ մարգարէի բերանով ըսաց Աստուած . (Սալմ. Զ. 3 : Լաւ. 10 Բ. 4) : Եւ կը վախեմ , Տէր իմ , չըլլայ որ Քրիստոս մահուան կրակով և ոչ ուրիշ կերպով գատելու ըլլայ զմեզ . փասն զի մեք սպաննեցինք այն մարգարէները որ նորա համար մեզ աւետիս տուին . ինչպէս Աստուած մեզի գէմ՝ Աղիա մարգարէին բերնով կը վիայէ չորրորդ

թագաւորութե՛ն գրքին մէջ (1) : Այսպէս սպաննեցինք այն արդարը , որոյ համար Աստուած անվախճան բարկութեամբ բարկացաւ մեզ : Սակայն Աստուծոյ եմք ամեն գէպքերու մէջ , թէ որ անոր յուսարու ըլլամք :

Ի յաջորդին :

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆՔ

Ներկայ ամսոյս 2 և 8 ին երկու անգամ հացիկերութի հանդէս տեղի ունեցաւ : Առաջինը տեղւոյս Վսեմ . Լիւլա փաշայի կողմէն առ բոլոր զինուորական դասաւ , ուր հրաւիրուած էին նաեւ Խորանայ աւագանիքն ու Վսեմ . կառավարիչ Նազիֆ փաշայն : Իսկ երկրորդը՝ որ միտալայ Ալի պէկին կողմէն տրուեցաւ , աւելի հանդիսաւոր էր և արժանի նշանակութեան : Վանզի բաց ի զօրաց գնդերէն ու զինուորական պաշտօնեաներէն՝ յատկապէս հրաւիրեալ էին նաեւ Պատրիարքութեք և Հիւպատոսք : Այսու ամենայն առաջինները անձամբ չընալ երթալնուն , և միտալայ Ալի պէկին հրաւերը սիրով ընդունելով , իրենց կողմէն երեք վանքերն ալ թարգմանելին խրկեցին : Հացիկերութի համար ուրուած տեղն էր Վամասկոսի կոչուած դրան կողմը հարթ գաշտակի մի մէջ վրաններու տակ՝ ուր երեւելի կոչնականաց համար երկու սեղան զարդարուած էր . առաջին սեղանոյն նախագահ էր Վսեմ . Նազիֆ փաշայն , Լիւլա փաշայն , Սեմ . Հիւպատոսք՝ իրենց մարդիկներովը և Արժ . երեք թարգմանք : Սուրբ Աթոռոյս կողմէն գնացողն էր աւագ թարգման Արժ .

(1) Ուրախ ըր յոյժ դուստր Սիօնի . քարոզեալ դուստր Նրուսալէմի . ահա թագաւոր քո դոյ տաքեղ , արդար և փրկիչ , նոյն հեզ՝ և հեծեալ ի վերայ իշոյ և յաւանակի նորոյ : Զաւա . թ . 9 :

(2) Այս վիպութիւնս չիայ մեր թարգմանութեանց մէջ : Եւ ԾԳ . 3 գլուխը . սա միայն կը գրուէ , « Դարձուցեալ զերեսս իւր անարգեցաւ , և ոչ ինչ համարեցաւ » :

(1) Այս խօսքս Դ . թագաւորութեանց մէջ չիկայ , այլ Գ . թագաւորութեանց ԺԺ գլուխ ու 10 համարին մէջ այսպէս կ'ըսէ , « Եւ զմարգարէս քո կատարեցին որով » :